UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

De Cognatione Spirituali. Titvlvs XI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62953

Visual Library

DE COGNATIONE a SPIRITUALI.

TITVLVS XI.

CAP. I.

Filii duorum compatrum, per quorum neutrum deventum eſt ad compaternitatem, licitè contrahunt, niſi conſuetudo repugnet: ſeparantur autem ſi per eorum alterum vel utrumque compaternitas eſt contracta. h.d. cum ea. ſuper eo. infr. eod.

Alexander III. *Saler. Archiepiſc.*

VTrum autem b filii aut filiæ ante vel poſt compaternitatem geniti poſſint ad invicem copulari, canones ſecundùm diverſorum locorum conſuetudines contrarii inveniuntur. Et licet primus canon exinde editus, natos poſt compaternitatem ad invicem copulari prohibeat: alter tamen canon poſteriùs editus, primum videtur corrigere: per quem ſtatuitur, ut ſive ante, ſive poſt compaternitatem geniti ſunt, ſimul poſſint conjungi, excepta illa perſona duntaxat, per quam compaternitatem venitur. Vnde nobis videtur, ut ſecundùm poſteriorem canonem debeat obſervari: Niſi conſuetudo eccleſiæ, quæ ſcandalum generet, aliter ſe habere noſcatur.

CAP. II.

Compaternitas ſcienter vel ignoranter ſuperveniens inter conjuges, conjugium non diſſolvit.

Idem *eidem.*

SI vir vel mulier ſcienter c, vel ignoranter filium ſuum de ſacro fonte ſuſceperit, an propter hoc ſeparari debeant? Conſult. t. t. reſpondem. quòd quamvis generaliter ſit inſtitutum ut debeant ſeparari, quidam tamen humaniùs ſentientes, aliter ſtatuerunt. Ideò nobis videtur, quòd ſive ex ignorantia, ſive ex malitia id fecerint, non ſunt ab invicem ſeparandi, nec alter alteri debitum debet ſubtrahere, niſi ad continentiam ſervandam poſſint induci: quia ſi ex ignorantia id factum eſt, eos ignorantia excuſare videtur: ſi ex malitia, eis ſua fraus non debet patrocinari vel dolus.

CAP. III.

Filii duorum compatrum, per quorum neutrum deventum eſt ad compaternitatem, licitè invicem contrahunt matrimonium: ſi tamen ſubeſt conſuetudo impediens & dirimens talia matrimonia, ſervanda eſt loci conſuetudo. h.d. ſecundùm intellectum magis communem, attingendo mentem capituli.

Idem *Vigelien. Epiſcopo.*

SVper eo d quòd à nobis tua fraternitas requiſivit de duorum compatrum filiis: Reſpondemus, quòd ſi tales filii fuerint, per quorum alterum, vel utrunque parentes ad compaternitatem venerunt, eos conjungi nulla ratione ſuſtineas, & conjunctos Pontificali auctoritate non differas ſeparare. Cæterùm ſi per neutrum eorum ad compaternitatem ventum fuerit, de his te volumus conſuetudinem tuæ metropolitanæ eccleſiæ vel aliarum circumpoſitarum inquirere, & diligentius imitari, ita quòd ſi ejuſdem eccleſiæ conſuetudo habeat inter eos non ſuſtinere conjugium fieri, nec factum firmitatis robur habere: tu ſimili modo in eccleſia tibi commiſſa conjugium hujuſmodi fieri non permittas: & ſi qui taliter conjunctos inveneris, juxta earundem eccleſiarum conſuetudinem ipſos ſeparare e ab invicem non f omittas. Verùm ſi de conſuetudine habeatur, ut talia conjugia permittantur, in eccleſia tua diſſimulare poteris, ita quòd nec contradicere, nec tuum videaris præſtare adſenſum: quia ſicut grave eſt antiquam conſuetudinem circumadjacentium eccleſiarum ſuper his contemnere, ſic quoque gravius videtur, ſi propter eam hujuſmodi conjugiis tuum indulges adſenſum, cùm poſſet ſic in exemplum adſumi.

CAP. IV.

Inter patrem baptizati & uxorem levantis prius ab eo cognitam, contrahitur compaternitas efficax ad matrimonium dirimendum.

Clemens III.

MArtinus a Bertham duxit uxorem, Tebergam ſibi copulavit Lotharius, qui Berthæ & Martini filium de ſacro fonte ſuſcepit. L. vero & B. ſublatis de medio, M. cum T. præfata contraxit. Nos autem conſult. t. t. duximus reſpondendum, quòd cùm ſecundùm verbum Domini vir & mulier efficiantur per connubium una caro, liquidum eſt Tebergam non poſſe matrimonialiter copulari Martino, qui compater ejus fuerat, cum quo una caro Teberga noſcitur extitiſſe.

CAP. V.

Compaternitas per catechiſmum contracta impedit matrimonium contrahendum, ſed contractum non dirimit.

Idem.

COntracto b matrimonio inter P. & A. uxorem ſuam, quidam conſanguinei ejuſdem A. contra matrimonium objecerunt, quòd eadem in primo ſacrati ſalis pabulo filium quondam c concubinæ ipſius P. tenuit: [1 *& infra.*] Verùm, ſi conſtaret vera eſſe, quæ diximus, non ideò tamen contractum matrimonium ſolveretur: quæ res vix contrahendo matrimonio impedimentum adferret. Ideoq́ue mandamus, quatenus præfato P. auctoritate noſtra injungas, ut memoratam A. ſicut uxorem maritali affectione pertractet, & carnale debitum ab ea licenter exigat & perſolvat, ſive ipſam ante matrimonium contractum cùm P. ſive poſtea conſtiterit hoc egiſſe: dum tamen, ſi in fraudem hoc fecerit cauſa matrimonii ſeparandi, pœnitentiam pro præſumptione accipiat, matrimonio in ſua firmitate durante.

[1 *Cum fuit primùm in eccleſia Dei inductus, & propter hoc tuam præſentiam adeuntes, dicebant ipſam debere à viro per tuum judicium ſeparari. Tua verò f. ſicut accepimus, cauſa non cognita iis carnale commercium interdixit, prohibens etiam ipſi P. ne debitum ab uxore requireret.*]

CAP. VI.

Inter patrem baptizati & levantem ſeu tenentem baptizatum, contrahitur cognatio ſpiritualis valida ad impediendum, & dirimendum matrimonium poſt contractum.

Innocentius III. *Epiſcopo & Archidiacono Lincomen.*

VEniens d ad Apoſtolicam ſedem C. e Anglicus: [1 *& ſ.*] Mandamus, quatenus, ſi conſtiterit H. mulierem prædicti viri filium de ſacro fonte levaſſe antequam eam deſponſaſſet uxorem, vos inter eos divortium app. poſtpoſita celebretis.

[1 *Natione, nobis expoſuit, quòd cùm olim in adoleſcentia conſtitutus mulieri cuidam adhæſiſſet, quam tamen quidam alius antè cognoverat, de conſilio matris ſuæ factum eſt, ut eadem mulier quendam puerum, quem de alia ſoluta ipſe ſuſceperat, de ſacro fonte levaret, ad ſuſpicionem & infamiam utriuſque delendam. Deinde verò cùm in ejus amore vehementius exarderet, abſque conſilio amicorum eam clanculo deſponſavit. Cumq́ prolem ex ea procreare non poſſet, & increpationes à patre ſuo graviſſimas ſuſtineret, quòd eam deſponſando deliquerat revolvens in animo, ipſa dimiſſa, cauſa orationis Hieroſolymam eſt profectus. Verùm cùm idem rediens de partib. tranſmarinis, prolem eam ſuſcepiſſe ab alio inveniſſet, ei noluit adhærere: ſed propter adulterium quod commiſiſſe taliter videbatur, ea omninò dimiſſa, ad longinquam*

a *De mat. hujus tit. præt. Doct. vid. Theol. & præ aliis B. Tho. & Sot. 4. ſent. diſt. 42.* b *Ca. 1. eod. tit. in 1. comp. & poſt Conc. Lat. ſub Alex. III. p. 32. c. 1.* c *C. 2. eod. tit. in 1. comp.* d *Ca. 3. eo. tit. in 1. comp. Vid. Trid. Conc. initio tit. citatum.* e *ſeparari.* f *dimittas.*

a *Cap. 1. eo. tit. in 2. comp.* b *Ca. 2. eod. tit. in 2. compil. Vid. citatos in c. proximo præcedenti.* c *al. quendam.* d *Ca. 1. eod. tit. in 3. compil. concordat. Conc. Trid. ſeſſ. 24. de refor. matr. ca. 2. adde citatos in ſuperiorib.* e *E.*

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

ſe tranſtulit regionem: & ab Ebugien. tandem veniens civitatem, quandam ibidem cum terra & dote decenti ſibi matrimonialiter copulavit, de qua prolem ſe confeſſus eſt ſuſcepiſſe. Ea propter f. v. per Apoſt. ſed.]

CAP. VII.

Si filiis duorum compatrum, per quorum alterum deventum eſt ad compaternitatem, matrimonium contrahant, ſeparantur: & tempore contractus ſcientes impedimentum, illud denunciare tenentur.

Idem *Magiſtro S. Cano. Herforden.*

TVa *a* nos duxit diſcretio conſulendos, an natus ante compaternitatem, filiam compatris patris ſui vel commatris ſibi poſſit matrimonialiter copulare? & ſi *b* contraxit, an debeant ſeparari? & an conſcii talis matrimonii teneantur illud in publico accuſare? Super quo reſpondemus, quòd hujuſmodi perſonæ non poſſunt matrimonium contrahere: & ſi contraxerint, poſſunt ab invicem ſeparari: & qui contractum ſciverint, debent eccleſiæ illud nunciare.

CAP. VIII.

Inter baptizatum & filium baptizantis, oritur cognatio ſpiritualis, impediens & dirimens matrimonium inter eos contrahendum. h. d.

Gregorius IX.

EX literis *c* veſtris accepimus, quòd cùm Martha mulier coram officiali Cantuarien. Alanum peteret in virum, & ſe adfidatam ab eo accarnaliter cognitam per teſtes idoneos probaviſſet: dictorum tandem teſtium depoſitionibus publicatis, idem A. excipiendo propoſuit, quòd eam habere non poterat in uxorem, pro eo quòd ipſum pater mulieris ejuſdem, qui ſacerdos extitit *d*, baptizavit. Sed cùm idem officialis exceptione hujuſmodi non admiſſa definitivam tulerit ſentẽtiam contra ipſum, & idem ad ſedem Apoſtolicam appellaverit: Mandamus, quatenus ſi eſt ita, eundem A. ſuper hoc ab impetitione mulieris abſolvatis ipſius, eidem mulieri perpetuum ſilentium imponentes.

DE COGNATIONE *e* legali.

TITVLVS XII.

CAP. I.

Inter adoptatum & filium adoptantis non poteſt durante adoptione conſiſtere matrimonium.

Nicolaus *ad conſulta Bulgarorum.*

SIqua *f* per adoptionem mihi ſoror eſſe cœperit, quamdiu durat adoptio inter me & ipſam, nuptiæ conſiſtere non poſſunt.

DE EO *g* QVI COGNOVIT CONſanguineam uxoris ſuæ, vel ſponſæ.

TITVLVS XIII.

CAP. I.

Affinitas ſuperveniens poſt matrimonium contractum non ſolvit matrimonium, ſed exactionem debiti impedit, & crimen inceſtus inhabilitat quoad matrimonium contrahendum.

Ex Concilio apud *h* Metiam.

SIquis *i* cum filiaſtra ſua ſcienter fornicatus fuerit, nec à matre debitum petere, nec filiam unquam habere poteſt uxorem: nec filiaſtra, nec illa ullo unquam tempore alii, ſe poterunt matrimonio copulare.

CAP. II.

Affinitas ſuperveniens etiam per illicitum coitum, diſſolvit ſponſalia de futuro, ſed non matrimonium: & inceſtuoſus contrahere non poteſt.

Alexander III. *Peſtavien. Epiſcopo.*

VEniens *a* ad nos præſentium lator: [1 &] & quiſit. t. t. reſp. quòd ſi matrem ſponſæ ſuæ cognovit, & *b* ſponſæ nunquam carnaliter adhæſit, impoſita ei pœnitentia paulò major, quàm pro adulterio ... acta, vel parte ipſius, poterit ex diſpenſatione, ... matrimonium contrahere. Cæterùm ſi ſponſam cognovit, antequam matrem vel pòſt, nunquam eam, vel aliam poteſt accipere in uxorem.

[1 *Nobis tuæ f. literas præſentavit, ex quarum tenore ... dimus, quòd quandam in uxorem duxerat, quam ... runt per menſem quo eam duxerat non cognoſcere. Com... tem ſicut dicit, quòd pater ſponſæ duxit uxorem ſuam quæ ... mater erat, quam in ejus lecto jacentem diabolo ſuadente ... Tranſacto verò menſe tam pater quàm alii propinqui ... cum ea matrimonium conſummaret, quod facere noluit ... ſuper hoc loqueretur.*]

CAP. III.

Non ſeparatur matrimonium ad dictum unius, aſſerentis affinitatem inter conjuges præceſſiſſe.

Idem.

DE illo *c*, qui uxorem fratris, antequam ei matrimonio jungeretur ſe propoſuit cognoviſſe: Reſpondemus, quòd niſi hoc publicum & notorium fuerit, ... doneis teſtibus comprobatum, prædictum matrimonium occaſione illa ipſum impetere non permittas.

CAP. IV.

Inceſtuoſus matrimonium contrahere non debet: ſed ſi contraxit, tenet: & tunc tenetur reddere, ſed non poteſt debitum exigere ... minus tenetur uxori neceſſaria adminiſtrare.

Celeſtinus III.

TRanſmiſſæ *d* nobis tuæ literæ demonſtrant, quòd C. uxore ſua defuncta, filiam ejus privignam ... delicet propriam, copula carnali cognovit: poſtmodum aliam accipiens in uxorem, cum privigna publicè ... quam canis ad vomitum rediens, illicitam rem committere non expavit. Quia verò ſuper his conſilium ... ſiſti, præſenti pagina reſpondemus, quòd legitimam ... cohabitans, & neceſſaria ſubminiſtrans, non ... eam, quamdiu vixerit, niſi ab ea fuerit requiſitus, ... tunc ad ipſam non ſine gravi cordis dolore accedat ... etiam pro inceſtu & adulterio, donec cum ea ... ſerit, juxta moderamen tui arbitri pœnitentiam ... poſtmodum ſi ſupervixerit, perpetuò ſine ſpe conjugii permanebit.

CAP. V.

Non ſeparatur matrimonium ad confeſſionem conjugum ... cunt affinitatem præceſſiſſe, etiam ſi rumor viciniæ ... eſt caſus multùm allegabilis & notabilis.

Idem.

SVper *e* eo, quod poſtulas, utrum conjugem ... ante contractum matrimonium uxoris ſuæ conſanguineam carnali commixtione cognoverit, ... fateatur uterque, & aliqua pars viciniæ hoc ... re dicatur, ſit ab uxore ſua judicio eccleſiæ ſeparanda. Tuæ frater. reſpondemus *f*: quòd propter eorum confeſſionem tantùm, vel rumorem viciniæ, ſeparari ... debet: cùm & quandoque nonnulli inter ſe ... matrimonium velint colludere, & ad confeſſionem

a *Cap. 2. eod. tit. in 3. comp. Vid. Sot. 4. ſent. diſt. 42. q. 1. art. 3.* b *contraxerint.* c *Ca. 1. De cogn. ſpirit. l. 6. B. Thom. 4. ſent. diſt. 42. q. 1. art. 2. & Durandum ead. diſt. q. 1.* d *extiterat.* e *vid. Magiſtr. 4. ſent. diſt. 42. & ibi 13. Thom. q. 2. art. 1, 2. & 3. & Durandum q. 1.* f *C. 1. eo. tit. in 1. comp.* g *Vid. Conc. Trid. ſeſſ. 24. de refor. c. 4.* h *Med. al. Mentian.* i *C. 1. eod. tit. in 1. compil. Vid. Burch. l. 19. decr. c. 5. tit. de fornicatione, &c.*

a *Cap. 3. eod. tit. in 1. compil. & poſt conc. Lat. ...* b *al. ſi ſponſa.* c *Ca. 2. eod. tit. in 2. comp.* d *Ca. ... 2. comp. Præ aliis vid. Sot. 4. ſent. diſt. 37. q. 1. art. 3.* e *Ca. ... tit. in 1. compil.* f *reſcribimus.*

inceſtus